Europees Parlement
2019-2024

Commissie buitenlandse zaken

2023/2072(INI)

5.9.2023

ONTWERPVERSLAG

over de gevolgen op veiligheids- en defensiegebied van de invloed van China voor kritieke infrastructuur in de Europese Unie
(2023/2072(INI))

Commissie buitenlandse zaken

Rapporteur: Klemen Grošelj

INHOUD

Blz.

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT.....3

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over de gevolgen op veiligheids- en defensiegebied van de invloed van China voor kritieke infrastructuur in de Europese Unie
(2023/2072(INI))

Het Europees Parlement,

– gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

– gezien titel V van het Verdrag betreffende de Europese Unie, en met name hoofdstuk 2, afdeling 2, over de bepalingen inzake het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid,

– gezien het "Strategisch kompas inzake veiligheid en defensie – Voor een Europese Unie die haar burgers, waarden en belangen beschermt en bijdraagt aan de internationale vrede en veiligheid", zoals aangenomen door de Raad op 21 maart 2022 en bekrachtigd door de Europese Raad op 25 maart 2022,

– gezien de Verklaring van Versailles, die tijdens de informele bijeenkomst van de staatshoofden en regeringsleiders van 11 maart 2022 is aangenomen,

– gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 20 juni 2023 over "De Europese economische veiligheidsstrategie" (JOIN(2023)0020),

– gezien Richtlijn (EU) 2022/2557 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2022 betreffende de weerbaarheid van kritieke entiteiten en tot intrekking van Richtlijn 2008/114/EG van de Raad (richtlijn kritieke entiteiten)[1],

– gezien Richtlijn (EU) 2022/2555 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2022 betreffende maatregelen voor een hoog gezamenlijk niveau van cyberbeveiliging in de Unie, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 910/2014 en Richtlijn (EU) 2018/1972 en tot intrekking van Richtlijn (EU) 2016/1148 (NIS 2-richtlijn)[2],

– gezien de aanbeveling van de Raad van 8 december 2022 betreffende een Uniebrede gecoördineerde aanpak om de weerbaarheid van kritieke infrastructuur te versterken,

– gezien het communiqué van de top in Vilnius dat is uitgebracht door de staatshoofden en regeringsleiders van de NAVO die op 11 juli 2023 deelnamen aan de vergadering van de Noord-Atlantische Raad in Vilnius,

[1] PB L 333 van 27.12.2022, blz. 164.
[2] PB L 333 van 27.12.2022, blz. 80.

– gezien Verordening (EU) 2023/XXXX van [datum] van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader voor maatregelen ter versterking van het Europese ecosysteem voor halfgeleiders (chipwet)[3],

– gezien het voorstel van de Commissie van 15 september 2022 voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende horizontale cyberbeveiligingsvereisten voor producten met digitale elementen en tot wijziging van Verordening (EU) 2019/1020 (COM(2022)0454),

– gezien artikel 54 van zijn Reglement,

– gezien het advies van de Commissie internationale handel,

– gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken (A9-0000/2023),

A. overwegende dat de recente gezamenlijke mededeling over een Europese economische veiligheidsstrategie gericht is op het minimaliseren van de risico's die voortvloeien uit bepaalde economische stromen in de context van toegenomen geopolitieke spanningen en versnelde technologische verschuivingen, met behoud van maximale economische openheid en dynamiek;

B. overwegende dat de richtlijn betreffende de weerbaarheid van kritieke entiteiten en de NIS 2-richtlijn een uitgebreid rechtskader bieden ter versterking van zowel de fysieke als de digitale veerkracht van kritieke infrastructuur, waaronder infrastructuur voor energie, vervoer, gezondheid, digitale infrastructuur, water en voedsel;

C. overwegende dat sinds de aanbeveling van de Raad van 8 december 2022 al gerichte acties worden uitgevoerd om te zorgen voor een gemeenschappelijke EU-respons op incidenten, onder meer door de coördinatie met de NAVO te versterken via de EU-NAVO-taskforce voor de weerbaarheid van kritieke infrastructuur die is ingebed in de gestructureerde dialoog tussen de NAVO en de EU over weerbaarheid;

D. overwegende dat het dwangbeleid en de toenemende assertiviteit van de Volksrepubliek China (VRC), waaronder haar agressieve houding ten aanzien van Taiwan, alsook de sociale en economische gevolgen van de COVID-19-pandemie en de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne de kwetsbaarheden van de EU aan het licht hebben gebracht en nogmaals hebben bevestigd dat zij haar betrekkingen met de VRC en andere niet-democratische derde landen minder riskant moet maken;

E. overwegende dat de verwerving van kritieke infrastructuur door China, met name in buurlanden van de EU, waaronder de Westelijke Balkan, een steeds groter risico vormt voor het raakvlak tussen handel en veiligheid;

F. overwegende dat het strategische partnerschap tussen China en Rusland blijft groeien, ook op het gebied van de overdracht van technologie en militaire vermogens;

De kern van het probleem: de Chinese strategie van militair-civiele verwevenheid begrijpen

[3] PB L XXX.

1. onderstreept dat de Chinese strategie van militair-civiele verwevenheid een door de staat geleid en gestuurd programma en plan is om alle hefbomen van de staatsmacht en commerciële macht te gebruiken om het Volksbevrijdingsleger, de gewapende arm van de Chinese Communistische Partij (CCP), te versterken en te ondersteunen;

2. is van oordeel dat het door de partij gestuurde politieke en economische systeem van China particuliere bedrijven er vaak toe verplicht hun commerciële belangen op één lijn te brengen met de militaire activiteiten, de repressie en de politieke inmenging van de CCP; benadrukt dat dit tot gevolg heeft dat de internationale activiteiten van Chinese bedrijven de CCP helpen haar invloed op andere landen uit te breiden en geopolitieke rivalen te ondermijnen;

3. is van mening dat de strategie van militair-civiele verwevenheid moet worden gezien in een bredere politieke en strategische context, rekening houdend met de verbanden ervan met andere initiatieven, zoals de Nieuwe Zijderoute (met inbegrip van de Digitale Zijderoute); is van mening dat het uiteindelijke doel van de strategie van militair-civiele verwevenheid erin bestaat China's strategische langetermijndoelstelling om de leidende wereldmacht te worden, dichterbij te brengen;

Gevolgen van de civiel-militaire strategie van de VRC

4. waarschuwt voor het risico dat Chinese bedrijven, in het bijzonder bedrijven die directe of indirecte banden hebben met het Chinese militaire systeem, betrokken raken bij strategische activa in de EU; onderstreept in dit verband zijn vrees dat technologie en technologische knowhow zullen worden overgedragen aan het Chinese leger, waardoor dat beter is staat zal zijn om de volgende generatie militaire technologie te ontwikkelen, die kan worden gebruikt om partners in Azië en de rest van de wereld onder druk te zetten;

5. benadrukt dat China (met drie van de vijf grootste batterijproducenten) 70 % van alle batterijen ter wereld produceert, goed is voor 60 % van de wereldwijde aluminiumproductie en 75 % van de siliciumproductie, 60 % van alle lithium raffineert, 70 % van alle koper verwerkt en 84 % alle nikkel en 85 % van alle kobalt ter wereld produceert; onderstreept dat Chinese mijnbouwbedrijven actief zijn in de Democratische Republiek Congo (kobalt), Indonesië (nikkel) en Chili en Australië (lithium) en dat China's quasi-monopolie op de productie en verwerking van deze kritieke grondstoffen niet alleen een acute geopolitieke uitdaging voor de EU vormt, maar ook een enorm risico inhoudt voor de Europese defensiesector en andere industrietakken;

6. herinnert eraan dat zowel diplomatieke als militaire communicatie verloopt via onderzeese kabels in particulier bezit die worden geleverd door Chinese bedrijven, zoals HMN Technologies, een entiteit die gelieerd is aan de cyberinlichtingendienst van het Volksbevrijdingsleger; spreekt zijn ernstige bezorgdheid uit over de door het Chinese bedrijf HMN Technologies geëxploiteerde onderzeese datakabelsystemen die het grondgebied van de EU-lidstaten en de Indo-Pacifische regio, met inbegrip van militaire bases van de lidstaten en de NAVO in de regio, met elkaar verbinden, waardoor zwakke punten in de beveiliging ontstaan met betrekking tot onderwatersurveillance en het verzamelen van inlichtingen;

Reacties ontwikkelen: het instrumentarium om veiligheids- en defensieproblemen aan te pakken, uitbreiden

7. waarschuwt dat de verslechtering van het veiligheidsklimaat in Europa en de rest van de wereld ertoe noopt dringend na te denken over hoe de strategische autonomie van de EU kan worden versterkt en haar afhankelijkheid van landen als de VRC, die geen strategische partners maar systemische rivalen zijn, kan worden verminderd; benadrukt dat moet worden voorkomen dat gevoelige opkomende technologieën en belangrijke producten voor tweeërlei gebruik uitlekken naar problematische bestemmingen die strategieën van militair-civiele verwevenheid volgen of daaraan meewerken;

8. blijft bezorgd over het feit dat Europese kritieke infrastructuur steeds kwetsbaarder wordt voor beïnvloeding van buitenaf; looft in dit verband de recente wetgevingsmaatregelen om de weerbaarheid van kritieke entiteiten in de EU te vergroten; merkt echter met bezorgdheid op dat die initiatieven grotendeels beperkt blijven tot screeningprocedures voor buitenlandse directe investeringen, waardoor de CCP over andere kanalen blijft beschikken om toegang te krijgen tot en invloed uit te oefenen op kritieke activa;

9. merkt op dat de screening van stakeholders die toegang hebben tot kritieke infrastructuur niet beperkt mag blijven tot directe investeringen; dringt erop aan dat de huidige instrumenten met betrekking tot buitenlandse directe investeringen en buitenlandse subsidies worden uitgebreid met algemene screeningprocedures voor alle stakeholders die bij kritieke-infrastructuurprojecten in de EU betrokken zijn; verzoekt de Commissie om, met de steun van de lidstaten, de toegang van China tot kritieke infrastructuur in de EU in kaart te brengen, te volgen en te beoordelen; benadrukt dat de lidstaten de uiteindelijke verantwoordelijkheid dragen voor de bescherming van infrastructuur, maar dat zij de huidige richtsnoeren inzake buitenlandse directe investeringen niet consequent hebben toegepast en evenmin mechanismen voor de screening van investeringen op nationaal niveau hebben opgezet;

10. is ingenomen met het potentieel van het voorstel van de Commissie voor een Europese strategie voor economische veiligheid om het EU-instrumentatrium uit te breiden tot uitvoer of investeringen buiten de EU in een beperkte reeks belangrijke sleuteltechnologieën met militaire toepassingen, onder meer op het gebied van kwantum, geavanceerde halfgeleiders en artificiële intelligentie; dringt erop aan dat de voorstellen van de Commissie snel worden goedgekeurd en dat de lidstaten volledige uitvoering geven aan het uitgebreide regelgevingskader van de EU om entiteiten die aan militair-civiele verwevenheid zouden kunnen bijdragen, uit te sluiten;

11. verwelkomt voorts het voorstel van de Commissie om te voorkomen dat gevoelige opkomende technologieën uitlekken door een lijst van technologieën voor tweeërlei gebruik op te stellen op basis van nauw gedefinieerde en toekomstgerichte criteria, zoals de potentiële ontsluitende en transformatieve aard van een technologie, het risico op de combinatie van civiele en militaire toepassingen en het risico dat de technologie wordt misbruikt om de mensenrechten te schenden; verzoekt de Commissie en de lidstaten de relevante beschermingsmaatregelen voor deze technologieën voor tweeërlei gebruik zo spoedig mogelijk vast te stellen en uit te voeren;

12. is verheugd over de aanneming van de Europese chipverordening, die de EU beter in staat zal stellen halfgeleiders te produceren en een strategische kaart zal creëren van onder meer capaciteitstekorten in de waardeketen voor halfgeleiders in de EU, waardoor de afhankelijkheid van de EU van derde landen zoals China zal worden beperkt; vraagt om verdere voorstellen om de productie- en toeleveringsketens van kritieke infrastructuur en grondstoffen binnen de EU veilig te stellen;

13. verzoekt de Commissie een nieuw wetgevingskader voor te stellen om de veiligheidsrisico's die aan de leveranciers van onderzeese kabelsystemen verbonden zijn, te beperken; benadrukt dat moet worden voorkomen dat leveranciers van kabelsystemen, zoals Chinese bedrijven, gegevens delen met inlichtingendiensten om andere redenen dan om de infrastructuur te beschermen tegen binnendringing van buitenaf of kwaadaardige aanvallen;

Koppeling van intern en extern beleid: de naaste partners van de EU weerbaarder maken

14. is zich ervan bewust dat de VRC de EU-markt en haar ruimere omgeving binnendringt; verzoekt de Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) ervoor te zorgen dat de maatregelen die zijn genomen om de EU weerbaarder te maken tegen Chinese invloed, ook worden uitgebreid tot de naaste partners van de EU, met name de toetredingslanden en de landen die deel uitmaken van het nabuurschapsbeleid van de EU;

15. herinnert eraan dat de zeemacht van de VRC over juridische instrumenten beschikt om ervoor te zorgen dat Chinese civiele schepen en infrastructuur kunnen worden gebruikt voor militaire en veiligheidsdoeleinden; is van mening dat China zijn civiele commerciële infrastructuur kan gebruiken om de aanwezigheid van het Volksbevrijdingsleger in derde landen te ondersteunen; waarschuwt dat die militair-civiele verwevenheid het Volksbevrijdingsleger toegang geeft tot buitenlandse havens, waardoor het vooruitgeschoven logistieke steun kan bieden om de inzet van marineschepen tot in de Indische Oceaan, de Middellandse Zee en de Atlantische Oceaan te ondersteunen; onderstreept dat het risico op spionage het grootst is wanneer Chinese civiele commerciële activa zich bevinden in logistieke hubs in de nabijheid van marinebases van de EU en de NAVO of havenexploitanten die overeenkomsten hebben gesloten om logistieke steun te verlenen aan Europese bedrijven;

16. merkt op dat een derde van alle Afrikaanse infrastructuur die sinds 2010 is aangelegd, door Chinese staatsbedrijven is gefinancierd en gebouwd; onderstreept dat China de afgelopen twintig jaar zijn verbintenissen op het gebied van handel, investeringen en leningen heeft uitgebreid met weinig of ondoorzichtige contractuele verplichtingen; uit zijn bezorgdheid over het feit dat dit Chinese model duidelijk aantrekkelijk is voor veel landen die niet kunnen voldoen aan de EU-vereisten om toegang te krijgen tot gelijkwaardige financieringsniveaus, waardoor de Chinese invloed zich uitbreidt ten koste van EU-partnerschappen; verzoekt de Commissie en de EDEO ervoor te zorgen dat de strenge normen van de EU voor investeringen met partners haar veiligheidsrelaties en betrokkenheid als betrouwbare en strategische partner niet in gevaar brengen;

17. wijst met bezorgdheid op de strategie van de VRC om aan de Afrikaanse kust een “samenwerkingsbasis voor de blauwe economie” op te zetten, onder meer door de bouw van vissersschepen en scheepsherstellingsfaciliteiten, die ook voor militaire doeleinden kunnen worden gebruikt; benadrukt dat het bij deze overeenkomsten en vergunningen met Afrikaanse landen over het algemeen ontbreekt aan nadere gegevens en transparantie; wijst op de mogelijke geopolitieke gevolgen voor de EU, met name in derde landen waar de EU actief is;

°

° °

18. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de Raad en de Commissie.